

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 21 december 2018
Datum GS-besluit: : 5 februari 2019

Vragen nr. 152

Vragen van mevrouw mr. **E.A.S. Rommel** (VVD) over exotische rivierkreeften in Noord-Hollandse wateren.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 december 2018 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw mr. **E.A.S. Rommel** (VVD), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In verschillende media verschenen in november berichten over signalering van de Amerikaanse rivierkreeft in Noord-Hollandse sloten en kleine wateren. De VVD maakt zich zorgen over de aantasting van agrarische en natuurlijke elementen van het Oosterdelgebied en de lange termijn gevolgen voor boeren en natuur.

Sinds 1985 komt de Amerikaanse rivierkreeft voor in de Nederlandse wateren. De Amerikaanse rivierkreeft is wijdverspreid in Nederland en is gevestigd in rivieren, grotere kanalen en meren (Soes & Koese, 2010; Verbrugge et al., 2015). De kreeft is een exoot en heeft daardoor nauwelijks natuurlijke vijanden. De kreeft vermenigvuldigt zich zeer snel en leeft van waterplanten in sloten, waardoor andere diersoorten en planten in het gedrang komen. Ook graven de kreeften, net als muskusratten, gangen in oevers, die daardoor instabiel worden.

In het historische Oosterdelgebied bij Broek op Langedijk worden sinds enige tijd steeds grotere aantallen aangetroffen. Dit gebied bestaat al 850 jaar uit akkers op eilandjes zonder walbeschoeiing. Deze kreeftsoorten kunnen zich over het land verspreiden, waardoor het mogelijk is dat zij barrières in het water ontwijken. De rivierkreeft is slechts van de akker te houden door houten beschoeiing met daarachter houtsnippers. In het Oosterdelgebied worden walkanten ondergraven en op dit moment tuinders aansprakelijk gesteld.

Dit, terwijl deze soort invasief en schadelijk is en volgens de EU bestreden dient te worden.¹ In 2010 is door de EIS (European Invertebrate Survey/Naturalis) in een rapport² al genoemd dat de

¹ Maatregelen voor het elimineren en beheersen van invasieve exoten van EU-belang in Nederland; L. de Hoop et al.; Radboud Universiteit i.s.m. Stichting Bargerveen, oktober 2016.

² Invasive crayfish in the Netherlands: a preliminary risk analysis, ir. D.M. Soes & drs. B. Koese, Invasive Alien Species Team

kreeften aanzienlijke ecologische en economische schade kunnen aanrichten, en dat verder onderzoek in Nederland sterk wordt aanbevolen. In de factsheet van de NVWA van maart 2018³ wordt zelfs schade aan dijken gemeld echter lijkt er vanuit het Rijk geen actie te worden ondernomen.

In de praktijk blijkt er in Nederland geen sprake te zijn van afdoende vorm van bestrijding. In overleg met eigenaar Staatsbosbeheer en de Noord-Hollandse bond voor beroepsvissers mag sinds kort door een beroepsvisser gejaagd worden op de rivierkreeft. Landelijk beleid voor het tegengaan van verspreiding lijkt eveneens niet te bestaan.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

INLEIDING BIJ DE BEANTWOORDING

De Amerikaanse rivierkreeft is een wijdverspreide soort, die schade veroorzaakt aan zachte waterkanten en aan moerasachtige beplantingen. Momenteel zijn er geen effectieve beheermaatregelen om deze soort te beperken. Inheemse diersoorten als reiger, paling, snoek, snoekbaars, baars en meerval prederen wel op deze soort. Hierdoor zal de Amerikaanse rivierkreeft onderdeel worden van de voedselkringloop. Het is dan mogelijk dat de aantallen hierdoor beperkt worden. De Amerikaanse rivierkreeft zal echter waarschijnlijk niet verdwijnen uit de Nederlandse natuur.

De Amerikaanse rivierkreeft is door de Europese Unie aangewezen op de Unielijst invasieve exoten, waardoor het een te bestrijden soort is. De wijze waarop verschillende partijen in Nederland, met name overheden en terreineigenaren, samenwerken aan de bestrijding van invasieve exoten staat beschreven in het gezamenlijk opgestelde 'Masterplan uitroeiing en beheersing Unielijstsoorten'. In dit plan is afgesproken dat het Rijk verantwoordelijk blijft voor het nemen van beheermaatregelen voor soorten die onder de Visserijwet vallen, zoals de uitheemse (waaronder de Amerikaanse) rivierkreeften en de Chinese wolhandkrab. Daarmee is het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verantwoordelijk voor de beoordeling van ontheffingsaanvragen, bijvoorbeeld voor bevissing door beroepsvissers. De provincie heeft geen rol in het beheer van de Amerikaanse rivierkreeft. Wel is, wanneer sprake is van bevissing in een Natura2000-gebied, een vergunning nodig op grond van de Wet natuurbescherming, waarvoor Gedeputeerde Staten doorgaans bevoegd gezag zijn. Het Oosterdelgebied is overigens niet aangewezen als Natura2000-gebied.

Wel wordt in het kader van het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen nader gekeken naar effecten van de Amerikaanse rivierkreeft op de natuur. Hier worden ook de gemeenten, natuurbeherende organisaties en bewoners bij betrokken.

Vraag 1:

Is de provincie bekend met de opmars van de Amerikaanse rivierkreeft?

Antwoord 1:

Ja, hiermee zijn wij bekend.

Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality (LNV); Stichting European Invertebrate Survey – Nederland; Bureau Waardenburg, april 2010.

³ <https://www.nvwa.nl/documenten/dier/dieren-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/factsheet-geknobbelde-amerikaanse-rivierkreeft>

Vraag 2:

Is de provincie bekend met de genoemde rapporten?

Antwoord 2:

Ja, wij hebben kennisgenomen van de genoemde rapporten.

Vraag 3:

Wat zijn de huidige eliminatie- en/of beheersmaatregelen om deze invasieve soort in toom te houden?

Antwoord 3:

Zie onze toelichting in de inleiding bij de beantwoording. Er zijn momenteel geen effectieve beheersmaatregelen om deze soort te beperken.

Vraag 4:

Bij welke overheid en/of uitvoeringsorganisatie is deze taak neergelegd?

Antwoord 4:

Zie onze toelichting in de inleiding bij de beantwoording.

Vraag 5:

Wat is op dit moment de rol van de provincie in deze?

Antwoord 5:

De provincie heeft geen rol in dezen. Zie onze toelichting in de inleiding bij de beantwoording.

Vraag 6:

Is bij de provincie zicht op de aantallen en schade die wordt veroorzaakt? Zo ja, kunt u hierover inzicht verschaffen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6:

Nee, er is geen zicht op de exacte aantallen of schade die de Amerikaanse rivierkreeft veroorzaakt. Deze worden niet bijgehouden.

Vraag 7:

Zijn er andere gemeenten en/of bestuursorganen (Waterschappen, Staatsbosbeheer) die hierover met de provincie hebben gecommuniceerd? Zo ja, wat was de kern van deze communicatie?

Antwoord 7:

Nee, er heeft nog geen overleg of communicatie plaatsgevonden over dit onderwerp, met uitzondering van het lopende initiatief in de Oostelijke Vechtplassen.

Vraag 8:

Klopt het dat op dit moment tuinders worden aangeslagen voor de kosten van de schade aan de waterkanten die worden veroorzaakt door deze uitheemse rivierkreeften? Wat vindt u hiervan?

Antwoord 8:

De Oosterdel is grotendeels in eigendom bij Staatsbosbeheer; de eigendommen worden verpacht aan diverse gebruikers. De oevers van sommige percelen zijn erg afgekalfd, waardoor een deel van de percelen niet meer bruikbaar is. Een aantal pachters is door Staatsbosbeheer gesommeerd om de oevers van hun percelen te herstellen. Deze afkalving kan overigens verschillende oorzaken hebben en kan niet enkel aan de Amerikaanse rivierkreeft worden toegeschreven.

Vraag 9:

Zijn Gedeputeerde Staten bereid om met Staatsbosbeheer, de (Unie van) Waterschappen en het ministerie in gesprek te treden over deze kwestie en Provinciale Staten daarvan op de hoogte te stellen? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 9:

Nee, omdat wij geen formele rol hebben in de bestrijding van de Amerikaanse rivierkreeft, zijn wij niet voornemens het initiatief te nemen tot een dergelijk gesprek.

Vraag 10:

Wat is uw mening over de beschreven situatie en wat zijn volgens u de eerste stappen die door de provincie gezet kunnen worden richting een oplossing?

Antwoord 10:

Zie onze antwoorden op de voorgaande vragen. De provincie heeft geen rol in de bestrijding van de Amerikaanse rivierkreeft. Wel zullen wij met interesse kennis nemen van de resultaten van het lopende initiatief in de Oostelijke Vechtplassen.